posted by Willant on 16. november 2013 - 12:40
17.05.2014 - posledná úprava článku.

Vpád Turkov v roku 1526 osmanská okupácia oslobodenie Parkanu v roku 1683 svätou ligou. **[1]**

Pri vizitácii v roku 1496 pred vpádom Turkov evidovali v Parkane 46 domov Po bitke pri Moháči Turci plienili a rabovali na celom území južného Uhorska. Po dobití miest a hradných návrší si tu ponechávali strategické strážne jednotky. Väčšina vojska sa v zimnom období sťahovala domov. Takto dobili v roku 1541 Budín po ktorom v roku 1543 nasledoval Ostrihom. Podľa legendy tento pamätný deň stráži osmanská tabuľa zamurovaná v hradbách, nad hradným vchodom od Dunaja zo západnej strany. Seriózne vedecké výskumy ale hovoria niečo celkom iné. [2]

Rabujúce turecké vojská sa prvý krát objavili už v roku 1526 pod ostrihomským hradom. Pri tejto príležitosti sa ešte podarilo hrad ubrániť. Ďalší útok nasledoval až o 17 rokov neskôr. V daňovom súpise z roku 1531 sa už hovorí o Parkane ako o poškodenej osade. Súpis sa spolu o dvadsiatich domoch a domoch pltníkov a 86 poddanských podielnikov. Doplňujúci súpis z roku 1532 hovorí, že parkanské majetky sú aj naďalej v držbe arcibiskupa.

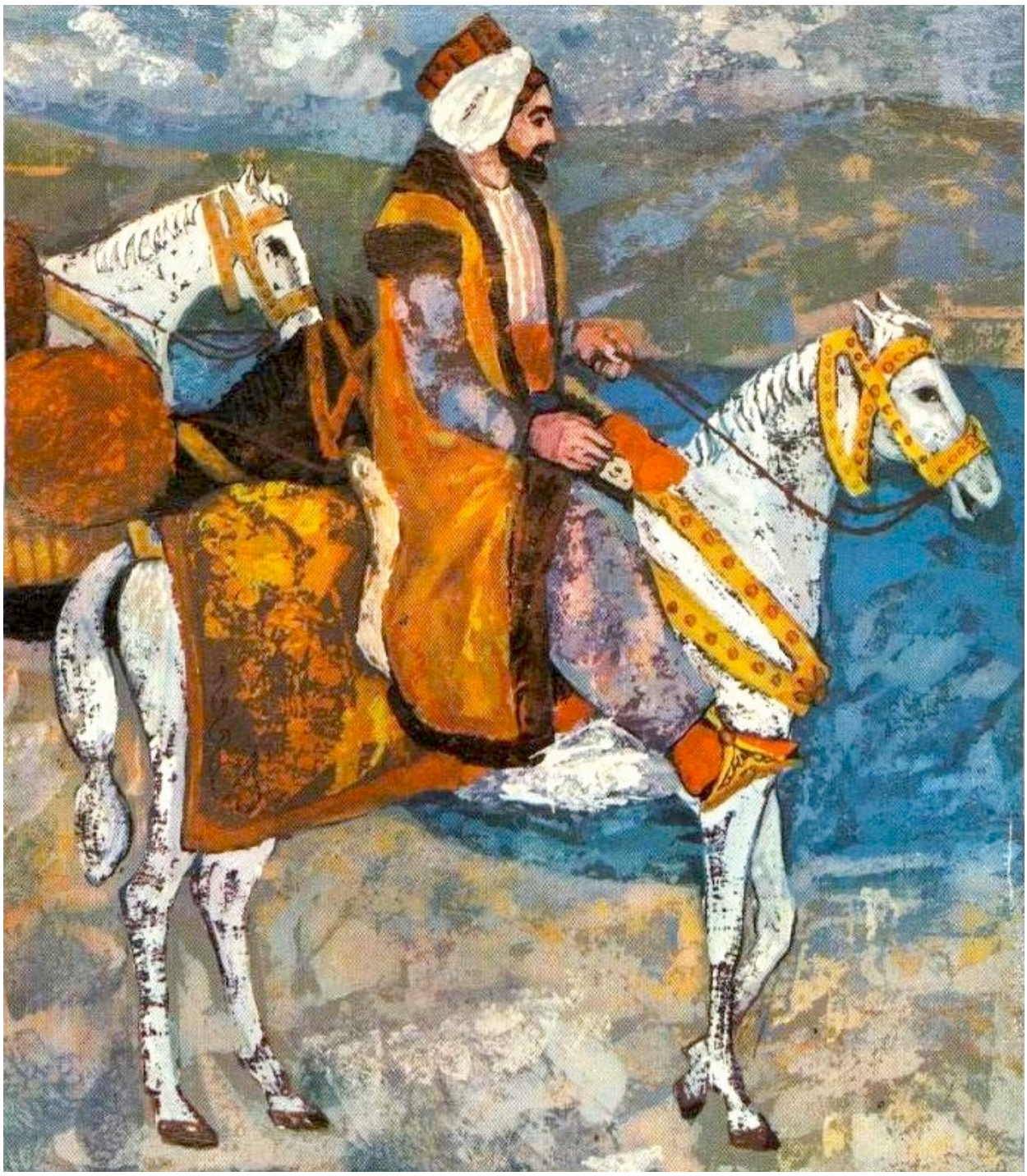
Ostrihom začali obiehať v 22 júla roku 1543. Pod hradom sa utáborili turecký vojaci. Hrad bránila asi 2000 členná pešia posádka, medzi nimi boli Nemci, Taliani a Španieli. 24. júla obkľúčili hrad a 26. dorazila 45 000 posila. Všetky cesty nevedeli uzavrieť a preto ešte hrad stihli zásobiť

potravinami a priviesť 200 volov. Ostreľovanie hradu začalo 31. júla z vrchu Svätého Tomáša, ktorý bol o dosť vyšší ako hradný vrch. Turci chceli využiť túto taktickú výhodu, obrátila sa však proti nim. Vďaka nedostatku miesta a strmému svahu, sa im pri ostreľovaní prevrátili a skotúľali delá. Zo svojich dolných pozícií začali ostreľovať takzvanú Budínsku bránu. Táto sa zanedlho zrútila a zabila niekoľko stoviek vojakov z vlastných radov. Hrad ostreľovali nepretržite až do 5 augusta. Podľa tvrdení dochovaných kroník vystrieľali na hrad vyše 10 000 delových gulí. Cez popraskané hradby začala útočiť pechota. obrancovia ale využili svoje dlhé kopije nepriateľov úspešne odrážali. Hradby síce popraskali ale úzke praskliny nedovoľovali útok v širokom šíku, preto Turci nemohli využiť svoju oveľa početnejšiu prevahu. Podarilo sa im preniknúť ale do dolnej časti Viziváros. Počas obliehania ušlo viacero obrancov, medzi nimi bol aj taliansky delostrelec. Na jeho radu začali ostreľovať z Primasovho ostrova vežu s vodným mechanizmom, ktorú strážili Španielsky žoldnieri.

Prvá písomná zmienka o ostreľovanej veži Veprech je z roku 1239. Vežu postavili nad 26 st. prameň, ktorý poháňal mlyn a zabezpečoval pitnú vodu pre celý hrad. Neskôr bola postavená na mieste mlynu Bašta a dolný mestský hradný múr, preto ju asi nazvali mlynskou baštou. V rokoch 1470 - 1683 počas 210 rokov tu tejto bašte fungoval „ostrihomský zázračný vodný stroj“ (rota machina aquatica tympanum) po turecky Čarkhi-ma. Podľa vierohodných opisov čerpal vodu do renesančného paláca na kopci do výšky 60 metrov, tlakom 5 - 6 atmosfér.

Evliya Çelebi bohabojný písmoznalec Efendi, ktorý navštívil Ostrihom 1. - 5. augusta 1663. opisuje tento zázrak nasledovne:

„Niektor

é kolesá sa krútia doprava a niektoré doľava, sú spojené a spolu sa krútia ako hodinový mechanizmus. A toto všetko je nič, lebo tam je koleso krivolaké ako krk ťavy. Toto koleso dvíha určité železne gule a zhadzuje do potrubia, ktoré sú v nádrži s vodou.“

Toto zariadenie bolo poháňané prameňom, ktorý tu vyviera. Keď sa efendi zdržoval v Ostrihome, mohol spoznať a pozrieť inak prísne strážené zariadenie v tmavých komnatách mlynskej bašty. Keď toto zariadenie spustili zvolal: „*Veľký Bože* spustilo *sa také burácanie ako na deň posledného súdu!*“ Okrem tureckého cestovateľa toto zariadenie takzvaný burácajúci vodný stroj opísalo 20 stredovekých cestovateľo

v. Pri príchode Čelebiho toto zariadenie fungovalo už viac ako 200 rokov.

Výstavu venovanú tomuto stroju, unica aquatica hungaricum, môžete navštíviť v

Dunajskom múzeu, ktorá sídli na adrese Esztergom, Kölcsey Ferenc utca 2. +36 33 500 250 www.dunamuzeum.hu [3] Budova múzea je významné architektonické dielo 18. storočia. To dokazuje fakt, že po smrti Františka Jozefa II. v 20. februára 1790, pri prevoze korununovačných klenot z Viedne do Budína, ich uložili dočasne sem do úschovy.

Rustem paša si 7. Augusta obhliadol hrad a nariadil hradby ostreľovať mažiarmi. V tomto čase sa zborila strecha chrámu svätého Vojtecha nad oltárom. Situácia bola už taká neúnosná, že mnohý alebo ušli alebo navrhovali vzdať sa. 8. augusta nariadil paša masívny útok zo strany Dunaja. Turci využili vzniknutý chaos, vkradli sa do mlynskej bašty (Veprech) kde strážilo vodný stroj 18 španielskych žoldnierov a všetkých ich pozabíjali. Takto odrezali hrad od vody. Po tejto udalosti Arcibiskup ponúkol ako pomoc 200 sudov svojho vína. Obrancovia však odmietli. Diery v hradbách už upchať nevedeli, na to mali len nevhodnú kamenistú zem a kapitán sa obával vzbury porážkou demoralizovanej armády. Dňa 11 augusta Ostrihom kapituloval. Obrancov vyhnali z hradu, dali im pozbierať mŕtvoly, opraviť hradby a naložiť na lode nepotrebné delá Turkov. Potom ich pustili na slobodu. Do Komárna išli peši. Dorazili tam 14. augusta, kde hradného kapitána Ferdinada Salamancu a pobočníka Lascana zatkli. Oslobodili ich až v roku 1544. Ostrihom bol začlenený ako **sandžak** (*z tureckého sancak, praporec*) k administratívnemu celku Budínskeho *wilāyatu (vilajet administratívna provincia)* vládcom bol beg (turecky bey) Dobitím Ostrihomu a Parkanu sa Osmanskej ríši otvorila cesta na sever. Podľa daňových súpisov a máp Istanbulského archívu topkapi chodili rabovať až do dnešnej Senice a banských miest Stredného Slovenska. Vláda Turkov v Ostrihome trvala do roku 1683.

Ale aj v rokoch vojnových boli dlhé obdobia mieru, kedy tu ľudia žili svojim každodenným životom. Veľký cestovateľ Evlia Čelebi nám opisuje Ostrihom takto:

Hodnostári hradu Ostrihom sú samostatným sídlom Budínskeho elajetu, niekedy ale sa tu zdržiavajú aj *miráni*, nakoľko je to silná bašta pred budínom po tomto hrade už nič na pohraničí nie je. Ročný príjem ostrihomského beja (tzv. khás) je 210 000 **Akçe** (osmanská strieborná minca) velí 13 ziámi (*osmanská jazdecká jednotka tzv. spâhî ktorá prinášala do pokladnice 20 až 100 000 Akçe) Spáhí boli jazdci žijúci v krajine ktorí sa dali povolať hocikedy do boja. tímár je rovnocenná ziámi ale jej ročný prínos do pokladnice je pod 20000 akče.)* sú mu podriadený nižší bejovia, čeribazini, jüzbasini a csetedisini. (vojenské jednotky) Po pravde paša má len 6000 piasterov. (menšia minca ako akče)

(Mir-i mirán je arabské pomenovanie pre Bejler-beja. Je to niečo ako Bej všetkých bejov. Bej alebo bey je osmanský vojenský vodca určitého kmeňa, ktorý vládne na svojom stanovenom území. Pred zjednotením Arábie to bol najvyšší vládca potom sa ním stal sultán ktorí bol vládcom celej krajiny)

Aga je hradný kapitán, je ich šesť. Hlavný aga je kapitán hradu, ďalší velí mestu (pravdepodobne časti Viziváros) nasleduje aga čo velí baštám, aga pevnosti Tepedelen (opevnenie na vrchu svätého Tomáša), aga skladu pušného prachu a nakoniec aga Džigerdelenu (Párkány). Títo všetci bývajú neďaleko pašovho paláca, v centre ostrihomu. Sú aj strážcami hradu a z hradu nikdy neodchádzajú. Lúpiť chodia kapudáni, martalóci, četedsikovia a poturadi. Sú to skvostný husári. V ruke na pleci na koňoch majú viac pušiek a mečov. Ich šaty sú celkom maďarské kto ich vidí nerozozná ich od Maďarov. Všetci ovládajú jazyk Maďarov a majú kultivovanú reč. Takto sa dokážu dostať až ku hraniciam alemánska (*Rímsko-nemecká ríša*) kde zajmú otrokov. Sú zdatnejší ako vojaci Budína.

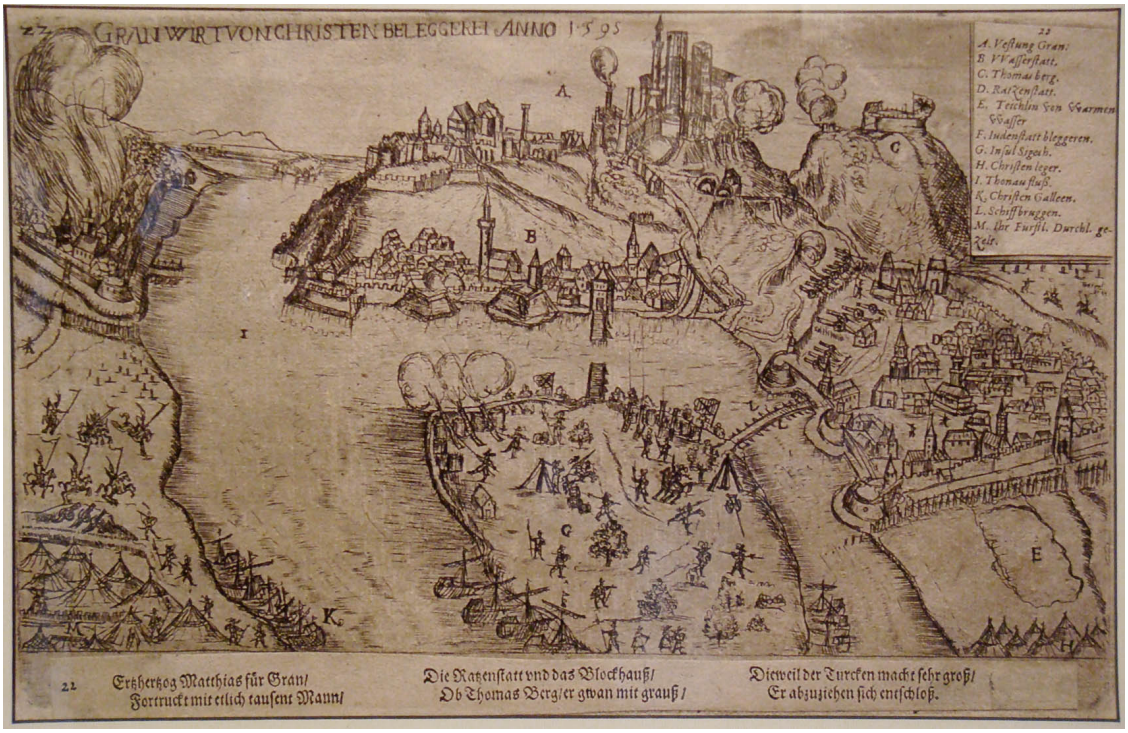
Hrad ostrihom je od Budína na sever vzdialený na jedno merhále. Stojí na prírodnom kopci ktorí je niekedy v oblakoch. Jeho hradby sú až k Dunaju. Je rozložený severovýchodným smerom. Hrad postavil starý Ladislav. Hrad je pekný cestovateľ ho zazrie ako bielu labuť v oblakoch, je to klenot krajiny, jej Kizil-elma. (dosl. červené jablko - symbol moci.) obvod hradu je 1106 stôp. Na východe je skalný vrch, Tepedelen (vrch Sv. Tomáša) Múry sú 50 stôp široké. Obranný val je vysoký ako traja ľudia, vnútro je cementové sadrové a vápenné, sú vysoké ako kupola tureckých kúpeľov. Tieto valy sú oproti kopcu Tepedelen, ktorý je vyšší ako hrad. Je tu postavených 50 diel a sú okolo rozložené všetky potreby ale aj sluhovia. Obsluha má vždy knôt a sú opásaný mečom. Zo strany Dunaja je silný múr, vysoký ako jeden minaret, výčnelky, veže a bašty nemá. Na vrchu hradieb sú červenou tkaninou prikryté nemecké a maďarské delá.

Pod bránou Husám je zdobená vysoká budova, minaret má 110 schodov je to umelecké dielo z kameňa. Je vzadu za džámi aby v útoku nepadol na modlitebňu a nepoškodil modrú kupolu. Už dva krát síce ohrozovali boje minaret ale cestovatelia ho ešte stále obdivujú. Džámi malo dvojitý hárem. Jeden sa ale už poškodil, preto občanom slúži už len ten vnútorný. Okolité kupoly a veže sú ale ešte pekné. Podlaha je krásna indická mozaika, je taká pekná, že dávno som nič podobné nevidel. Najozdobnejšia je východná brána, na mramore sú ozdobné rytiny, je to vynikajúce džámi! Nad bránou háremu bola predtým zvonica.

(Džámi: – Turecký kostol. Mihráb – oltár mohamedánov je oproti vchodu)

Štyri steny až po modrastú kupolu sú obložené mramorom, majster mramorové steny tak vyleštil, že vidieť každý skutok modliacich sa v ňom, ako v zrkadle. Aké veľké to mramory musia byť! Smaltovaná kupola je červenkastá, vyrobená z medi, je značne vysoká. ten kto vstúpi a pozrie hore ostane očarený! Takéto umelecké dielo som nikde ešte nevidel. Takú čistú mramorovú prácu som okrem Athén nikde nevidel. (*1458 Atény súčasť Osmanskej ríše do roku 1833*) Na boku sú zdobené ruže, bazalky, hyacinty, každé je majstrovské dielo. (*Čelebi opisuje oltár, niektoré ozdobné prvky sa zachovali dodnes. Džámi* ***Ožičeli Hadži Ibrahim*** *bola v roku 2008 zrekonštruovaná*) Stenu zdobí krčah z ktorého vyrastá vinič, jeho strapec je tak krásny, že človek dostane naň chuť! Alah je mi svedkom, že všetko krásne a zvlášne čo som tu opísal je pravda a v širokom kraji ríše som nič podobné ešte nevidel.

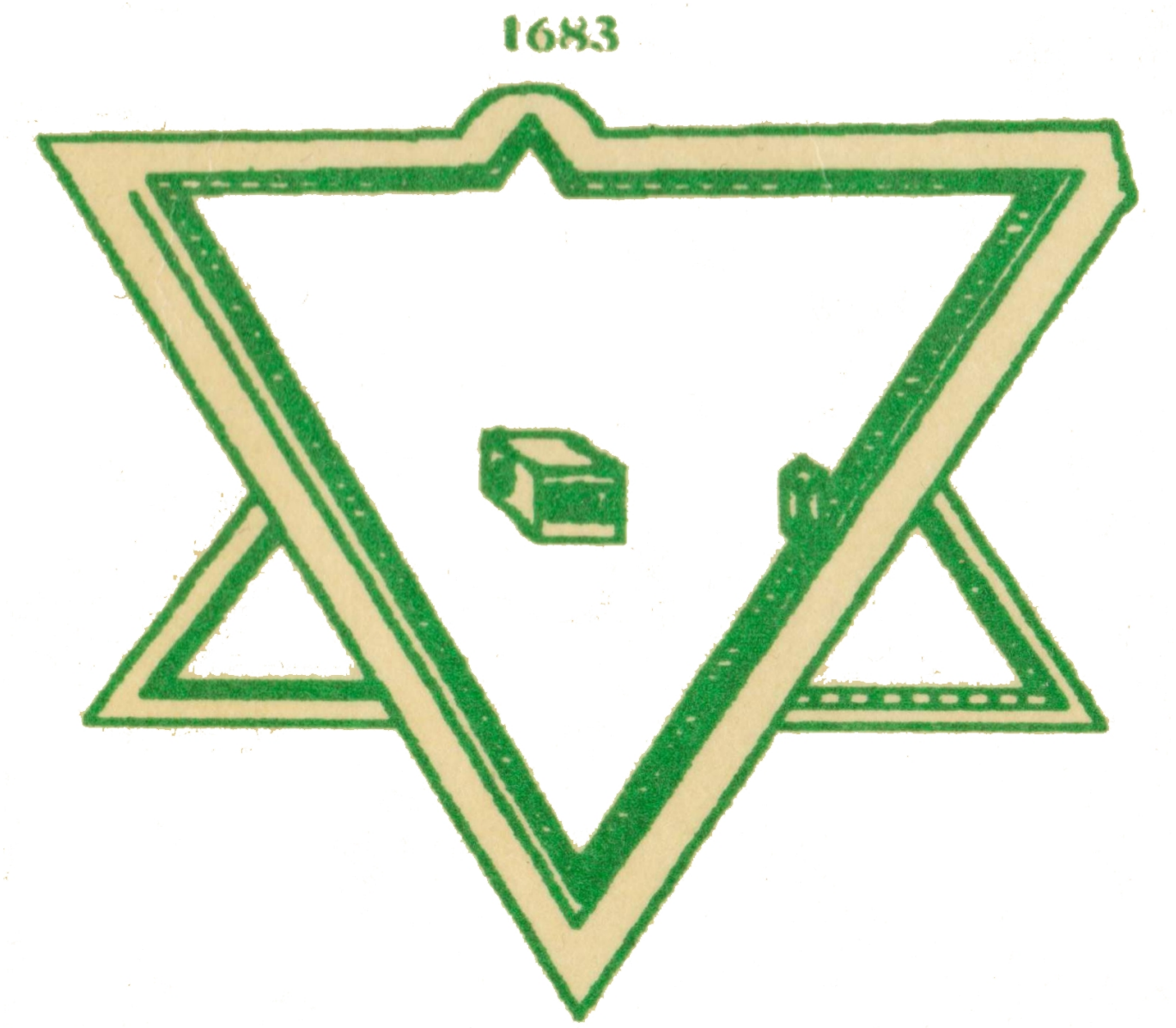
Dočasne medzi ro

[4]kmi 1595 a 1605 tieto miesta ovládli spojenecké kresťanské vojská Miklóša Pálffyho. V roku 1596 sám Mehmed III. vedie svoje vojská. Po 30. rokoch sa prvý krát stáva, že sultán osobne vedie svoju armádu. V októbri obsadia hrad EGER, čo je vstupná brána do horného uhorska a tiež hrad Nagykanizsa v roku 26. októbra 1596 sa odohrala najkrvavejšia bitka. Pred ňou to bola bikta pri moháči (1526). V roku 1596 ostalo na bojisku 20 000 tureckých a 12 000 kresťanských mŕtvol. Týmto sa ukončila prvá etapa bojov. Neskôr sa už veľké poľné boje neodohrávali.

Značný úspech bol ale, že koalícia Pálfi Miklós a generál Schwarzenberg dobila späť mestá GYŐR TATA VESZPRÉM, PALOTA a ďalšie menšie pevnosti Törökkoppány, Gesztes, Vázsony, Tihany a Csesznek hrady. Spojenecké vojská chceli dobiť aj Veszprém a Budín ale októbrové zlé počasie im tieto plány prekazilo. Pevnosť GYŐR v tureckých rukách v tom čase predstavovala hrozbu pre celý západný svet, hlavne ale pre Viedeň. neskôr sa aj táto hrozba naplnila.

Po dobití Ostrihomu turci zaútočili aj na Parkan. Tu narazili na veľmi húževnatý odpor. Turci v hneve pevnosť celkom zničili, obrancov pozabíjali a ostatné obyvateľstvo ako vazalov prinútili k poplatnosti. Veliteľom osady Parkan sa stal janičiar Rustem paša.Turci ho po dobití premenovali na Ciğerdelen.

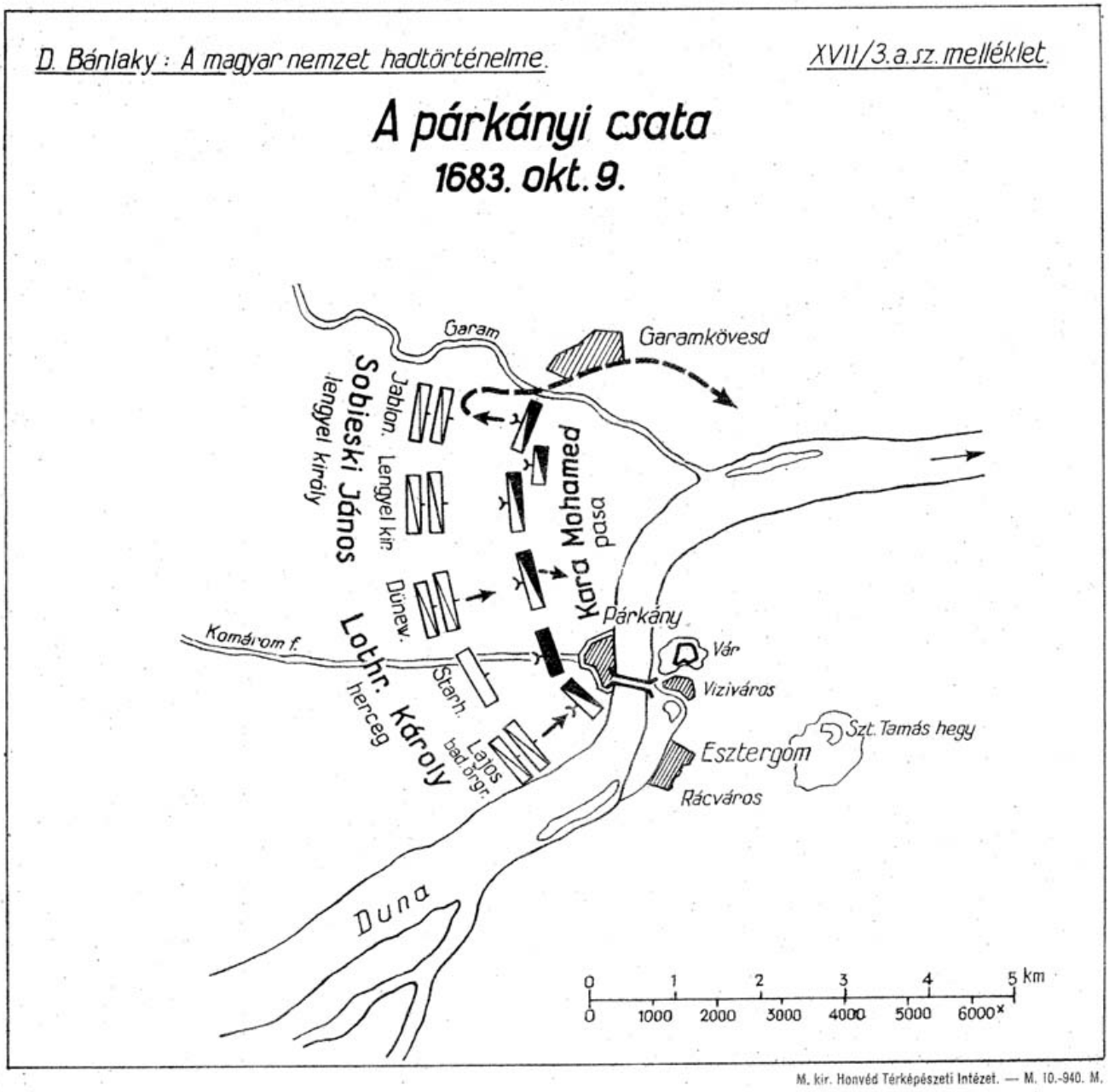
Turkami vybudovaná **Pevnosť bola trojuholníkovitého tvaru** podľa tvrdení stála na mieste dnešného barokového kostola. Dobová mapa talianskeho vojnového inžiniera, z roku 1604 ale udáva polohu viac južnejšie pri Dunaji, kde bola menšia pevnosť, ktorá slúžila na obranu pontónového mosta. Približne na mieste dnešnej rezidencie Sobiesky. (vo výstavbe 2013) Druhé obranné pevnosti sú hlbšie vo vnútrozemí, približne v okolí dnešného nového cintorína Potvrdenými faktami sú, že pred výstavbou rezidencie sa tu našiel cintorín mesta. Bolo tu lokalizovaných 150-200 hrobov z 12-17. storočia. Výskum robili Dr. Noémi Pažinová a PhDr. Peter Romsauer, CSc. (2009) Ďalšie hradby sa našli magnetometrickým výskumom pri dnešnom novom cintoríne (PhDr. Ivan Kuzma). Tak isto vojnové kroniky uvádzajú, že most z pevnosti Parkan bol asi o jeden kilometer severnejšie ako je terajší most. Maľba Franz Joachim Beich (1665–1748) s názvom *Die Eroberung der Festung Gran 1683* zobrazuje tak isto pevnosť Ciğerdelen viac na sever, bližšie k sútoku Hrona a Dunaja.

> *Efendi Evliya Çelebi Osmanský cestopisec opisuje Ciğerdelen ako malú pevnosť, z východu chránenú Dunajom. (Evliya Çelebi, vlastným menom Mehmed Zilli ben Derviš Mehmed (* 1611 – † 1682) turecký cestovateľ a spisovateľ.)*
>
> *Spisovateľ píše: "Naproti Ostrihomského hradu na plochej lúke, stojí hrad štvorcového pôdorysu, je to drsná a pevná plotová palanka a silná pevnôstka s terasovito naplnenými múrmi. Na troch stranách je obohnaná kanálmi a z východnej strany je rieka Dunaj."*

Tureckú pevnosť Ciğerdelen a ostrihomský hrad ovládli kresťanské vojská pod vedením Miklóša Pálffyho v roku 1595 do roku 1605 sa im podarilo svoje pozície udržať. Už rok pred tým sa ich pokúšal získať späť turecký vezír Lalla Mehmed, s sprícdhodom jesene ale opustili vojská svoje letné táboriská. O rok na to použitím lsti a zrady slávil úspech. Po oslobodený v roku 1683 bolo mesto spojeneckými vojskami podpálené a vyrabované. Súpis vykonaný v roku 1696 uvádaza len 6 domov bez pozemkov dobytka a príslušenstva. Tureckým útokom odolávali len pevnosti Svodín a hlavne Nové Zámky. Bránili im vo výbojoch severozápadným smerom. Turci podnikli proti týmto dvom pevnostiam celú sériu útokov v rokoch 1648, 1654, 1656, 1657, pevnosti ale nedobili, iba vydrancovali okolie. Korisť si odvážali do Ciğerdelenu. Svodín a Nové Zámky sa im podarilo dobiť až v roku 1663 s 53200 člennou armádou ktorú sústredili okolo pevnosti Ciğerdelen. Týmto sa im otvorila cesta na Severozápad, do Viedne.

Úpadok počas tureckej okupácie najlepšie ukazujú daňové súpisy ostrihomskej župy. V roku 1496 platilo dane a desiatok 1322 dvorov. *Daň sa vyberala z „porty“ Vstupu do dvora z ulice, kde mohlo byť viac domov alebo žiť viac rodín*. V roku 1553 to bolo 17 obcí, 142 nevoľníckych dvorov, jeden mlyn, 172 želiarskych dvorov, 188 osád. 16 dvorov neplatilo dane. V roku 1578 to bolo už len 153 dvorov. V roku 1583 nebolo od koho vyberať dane.

Pád osmanskej ríše a vyhnanie turkov.

[5]Dôležitým zvratom v dejinách bola porážka 250 000 tureckej armády svätou ligou pri Viedni 12. septembra 1683. Po bitke pri Viedni sa vojská presúvali na východ. Po prekročení Váhu išli ako predvoj Poľské jednotky na čele s Jánom Sobieskim III. (1626-1696) Za ním na niekoľko jazdných dĺžok boli nemecké jednotky. Sobieski po príchode k parkanskej pevnosti predpokladal, že v pevnosti bude do 1000 tureckých jednotiek. Lenže Kara Mustafa *(Merzifonlu Kara Mustafa Paşa * 1634/1635 – † 25. December 1683)* sa o porážke včas dozvedel a požiadal od Budínskeho pašu *Kara Muhammeda* o posily o počte 8000 mužov. Budínsky paša chcel pozvať do Budína **Imricha Thökölyho** kde mu mal Imrich vysvetliť, že porážka pri Viedni bola len nešťastná náhoda, ktorú osmanská ríša pomstí v príhodnej chvíli. Thököly sa ale vyhovoril na strategické záujmy Nemal záujem jednať s veľkovezírom a opustiť Levice. Bál sa hlavne pomsty osmanského vládcu. Vojská sa utáborili neďaleko Parkanu 7. októbra 1683. Sobieski vo viere, že v pevnosti je len 1000 pešiakov, zaútočil s 5000 člennou jazdou na pevnosť. Turci boli ale pripravený na útok. Využili výhodu lesnatého terénu údolia a tam kde sa obratne pohybovali v hustom poraste pešiaci pobili nemotornú poľskú jazdu. Na mieste dnes nazývanej **siralomvölgy** (údolie nárekov) pobili 1500 až 2000 jazdcov. Sám kráľ a jeho syn sa dostal do smrteľného nebezpečenstva. Na rýchlo im prišla pomoc cisárskej jazdy ktorá bola od nich vzdialená len na pár hodín jazdy. **Po tomto incidente odovzdal Ján Sobieski hlavné velenie kniežaťu Karolovi Lotrinskému, ktorý skonsolidoval spojené armády začal frontálne útočiť viacerými prúdmi proti Parkanu.**

Turci začali zaisťovať chrbát a ústupové cesty. Starých, chorých, zajatcov a rukojemníkov, ženy, deti a všetkých, ktorí neboli schopní pešieho ústupu a boli im na obtiaž, povraždili v maličkom údolí nad Parkanom Siralomvölgy (údolie plaču). Mŕtvoly pobitých poľských vojakov znetvorili a ich useknuté hlavy ponapichovali na kopije a rozmiestnili v chotári na tých miestach, odkiaľ očakávali najväčší nápor spojeneckých armád. Aj týmto spôsobom chceli nahnať strachu svojim prenasledovateľom. Pred ústupom Turci v Údolí plaču povraždili 1000 zajatcov, z čoho bolo vyše 400 žien a detí. Okolo Údolia plaču ešte i dnes koluje viacero povestí napríklad, že v nočných hodinách počuť ešte i dnes plač matiek a detí, počuť rinčanie zbraní, náreky a erdžanie koní, ktoré tu boli povraždené a pochované v hromadných pohrebiskách. Na tomto mieste, najmä pri hlbokej orbe, sa ešte i dnes nájdu pozostatky ľudských kostí, ktoré pochádzajú z tureckých čias.

Dnes nájdeme už len náznaky údolia cestou zo Štúrova na železničnú stanicu Komenského ulicou č. 76, je za križovatkou tejto a Továrenskej cesty č. 63, napravo. Je to už len poľná preliačina popri ceste, tiahnuca sa rovno, smerom k železničným koľajiskám. (GPS: 47.800472, 18.691002)

Skutočný útok sa začal o dva dni neskôr 9 októbra. Turecká armáda dúfala v pomoc Kuruckého kráľa Imricha Thökölyho, on ale porušil dohodu, vidiac jednoznačnú prevahu kresťanských vojsk. Na čele spojených armád stáli najosvedčenejší vojvodcovia a generáli tej doby: gróf Dünewald, knieža Starhemberg, rakúski generáli ako Picolomini, Pálffy, Gaprara, Veteráni,Londron a poľský vojvodca Jabonowski.

Vojsko Karola Lotrinského a Jána Sobieskeho sa utáborilo na hodinu jazdy od parkanskej pevnosti. Turci nevyužili moment prekvapenia s pred pár dní a stiahli sa do pevnosti. Očakávali ďalšie posily z Budína, ktoré aj dorazili. V pevnosti sa sústredilo 16000 vojakov. Prišiel aj Budínsky paša Kara

Mohamed a prevzal velenie armády. Vezír sústredil svoje vojská v trojuholníku Dunaja a hrona. Rozloženie vojsk bolo ako vidíte na obrázku. Mohamed si bol istý s podporou Thökölyho, ktorý sa aj ohlásil a vyrazil z levíc so svojim vojskom, medzi tým ale uistil Jána Sobieskeho, že sa bude približovať ale do bojov sa miešať nebude.

Do útoku bolo pripravených 28 000 kresťanských vojakov. Sobieski sa na svoju žiadosť dal zaradiť do ľavého krídla s dvoma jednotkami, cisárske vojská s troma jednotkami boli na pravo. V tomto postavení napredovali asi pol hodinu kým sa dostali na dostrel nepriateľovi. Ešte pred útokom kresťanských jednotiek nečakane zaútočili Turci na krajné krídlo *Jablonowskiho.* Stredný šík Turkov zaútočil vpred, ale nečakane zmenil smer útoku na Poliakov, čo malo za následok vypuknutie chaosu v tureckých radoch. *Dünewald* toto využil a zaútočil na stredný šík od chrbta. Aby mohol stredný šík napredovať, turecké pravé krídla sa museli stiahnuť. Ústup sa začal zovšeobecňovať v celej tureckej armáde. Vtedy princ Karol prevelil strelcov a pravé krídlo dopredu a zaútočili na most cez Dunaj. Ludovít Bádenský gróf vzal útok na pevnosť plnú pešiakov bez strelcov a diel. V pevnosti vypukol chaos. Väčšina Turkov sa dala na útek po ľavom brehu Dunaja, ale mnohý skúsili ujsť na opačnú stranu Dunaja. Na most sa ich nahrnulo toľko, že postupovali len veľmi pomaly. Toto využili delostrelci, most a utekajúcich vojakov začali osteľovať. Za malú sa zrútil most a niekoľko tisíc ľudí sa utopilo vo vode.

[6]Z 9000 Turkov sa zachránilo len 400. 1200 padlo do zajatia a ostatný umreli. Vojsko pod vedením Karola Lotrinského a Jána Sobieskeho porazilo turecké vojská na ľavom brehu Dunaja. Týmto sa začala historická etapa oslobodenia Európy spod tureckého jarma. Po pár dňových prípravách spojenecké vojská postavili most cez Dunaj. Most bol vzdialený od hradu lebo sa obávali prípadného nečakaného útoku. Miesto bolo približne tam, kde je takzvaný „dom na vode“. Ide o vykládku uhlia z Dorogských baní, kde sa nakladalo uhlie na parníky vykládka fungovala do roku 1964 Dom je oproti bývalej továrne Kappa Smurfit. Medzi 19. a

[7]21. októbrom sa presunuli vojská na pravý breh. Brandenburgská a Sobieskeho jednotky Pre prípadný útok Thökölyho. Karol Lotrinský poveril Schärffenberga zaútočiť na vrch svätého Tomáša, ktorý je vyšší ako samotný hradný vrch. Na obrázku označený písmenom C [4]. Pri útoku 180 Turkov zabili a 200 zajali. Z vrchu začali delami najprv ostreľovať mesto a prístav. Turci zachraňovali čo mohli. Ako prvé splavili lode dole prúdom. Vojenské kroniky spomínajú ešte prístav pri dnešnom Búbánatvölgy, (údolie zármutku). Ostatný z mesta sa rozutekali. Turci ostali už len na hrade. Paša Ibrahim nevidel iné riešenie a preto začal vyjednávať. 6000 členná hradná pechota mohla slobodne odísť peši alebo loďou 27. októbra. Spojeneckým vojskám zanechali 50 diel a 1000 metrákov pušného prachu. Kara Mustafa sa splavil do belehradu, kde sa dozvedel o strate Ostrihomu. Nariadil okamžite zaškrtiť pašu Ibrahima a jeho štyroch pobočníkov. Jeho zastihol rovnaký osud, 25 decembra, lebo Ibrahimova vdova bola sultánova staršia sestra.

Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai 1908 Esztergom vármegye. Országos Monografia Társaság, 1908
Juhász Gyula: Kőhídgyarmat (2008)
JÁN MRAVÍK: ŠTÚROVO A OKOLIE po stránke historickej a turistickej (1968)
Bánlaky József: A magyar nemzet hadtörténelme, I–XXII. (Budapest, 1928–1942)
Zoltán Péter Bagi: Esztergom 1543. évi ostroma VÁRAK KASTÉLYOK TEMPLOMOK 8:(3) pp. 18-21. (2012)
Bagi Zoltán: Esztergom 1595-ös ostroma.
Kosáry Domokos: Bevezetés a magyar történelem forrásaiba és irodalmába (1951)
Zdroj: Karácson Imre: Evlia Cselebi török világutazó magyarországi utazásai 1660-1664. Bp. 1985. 306-308., 310-312.1.
Pozn.: Na 400 ročné výročie narodenia veľkého osmanského cestovateľa vyhlásilo UNESCO rok 2011 rokom Evliu Čelebiho.
http://mek.oszk.hu/03100/03169/03169.pdf [8] A PÁRKÁNYI CSATA 320. ÉVFORDULÓJA I. történelmi konferencia 2003. október 18.

Kategórie článkov: Esztergom [9]
História [10]
Štúrovo [11]

Adresa zdroja (modified on 17.05.2014 - 12:30):http://kontakt.sturovo.com/drupal/372/vpad-turkov-osmanska-okupacia-oslobodenie-parkanu-1526-1683

Odkazy
[1] http://kontakt.sturovo.com/drupal/372/vpad-turkov-osmanska-okupacia-oslobodenie-parkanu-1526-1683 [2] http://sturovo.com/drupal/28-07-2013/361/historia/je-turecka-tabula-v-

ostrihome-skutocne-osmanska-pamiatka-zo-16-storocia [3] http://www.dunamuzeum.hu [4]
http://sturovo.com/drupal/obrazky2/turci/csata1595.jpg [5]
http://sturovo.com/drupal/obrazky2/turci/torok_csatak02.jpg [6]
http://sturovo.com/drupal/obrazky2/turci/torok_csatak04.jpg [7]
http://sturovo.com/drupal/obrazky2/turci/torok_csatak09.jpg [8]
http://mek.oszk.hu/03100/03169/03169.pdf [9] http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/esztergom [10] http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/historia [11]
http://kontakt.sturovo.com/drupal/kategorie-clankov/sturovo